

POLSKA AKADEMIA NAUK
INSTYTUT HISTORII

KWARTALNIK HISTORYCZNY

Rocznik LXXXV

Nr 3

WARSZAWA 1978

POLSKA AKADEMIA NAUK
INSTYTUT HISTORII

KWARTALNIK HISTORYCZNY

ROCZNIK LXXXV
1978

3

PAŃSTWOWE WYDAWNICTWO NAUKOWE
WARSZAWA 1978

KOMITET REDAKCYJNY

Łudwik Bazyłow, Aleksander Gieysztor, Tadeusz Jędruszczyk (redaktor), Irena Koberdowa, Witold Kula, Czesław Madajczyk, Marian Małowist, Jerzy Maternicki, Jerzy Michalski (zastępca redaktora), Edward Potkowski (sekretarz), Emanuel Rostworowski, Franciszek Ryszka, Henryk Samsonowicz, Monika Senkowska-Gluck, Andrzej Skrzypek (sekretarz), Witold Stankiewicz, Jacek Staszewski, Jerzy Topolski, Marian Wojciechowski, Mieczysław Żywczyński.

ADRES REDAKCJI

Instytut Historii PAN
00-272 Warszawa, Rynek Starego Miasta 29/31, 31-02-61

Państwowe Wydawnictwo Naukowe — Warszawa, Miodowa 10

Nakład 3196+134 egz. Ark. wydawn. 25,0 ark. drukarskich 17,125

Papier druk. sat. kl. III. 80 g 70 × 100

Oddano do składania 5.IV.1978 r. Podpisano do druku 16.VIII.1978 r.

Druk ukończono w sierpniu 1978 r.

Zam. 224/78

S-86

Cena zł 30.—

Warszawa Drukarnia Naukowa, Warszawa, Śniadeckich 8

СОДЕРЖАНИЕ

ДВАДЦАТИЛЕТИЕ ИНСТИТУТА ИСТОРИЙ ПОЛЬСКОЙ АКАДЕМИЙ НАУК

Чеслав Мадайчик — Вклад Института истории в формирование общественности	531
Генрик Самсонович — Историко-географические труды Института истории Польской Академии Наук	543
Антони Мончак — Квантитативные исследования	547
Антони Гонсёровски — Источниковедческие издания Института истории Польской Академии Наук (1953—1977)	553
Казимеж Ясиньски — Достижения Института истории Польской Академии Наук в области вспомогательных исторических наук (1953—1977). Попытка оценки	563
Галина Хамерска — Библиографические издания Института истории Польской Академии Наук	573

*

Казимеж Пацуски — Мазовше и борьба за власть в Польше на переломе XIII—XIV вв.	585
Адам Рутковски — Казимир Великий — его объезды и система управления государством	605
Анджей Вычаньски — Плохо ли жилось польскому крестьянину в XVI в?	627
Анджей Скшипек — Михал Бобжиньски, как организатор науки и издатель источников	643

ОБЗОРЫ—ПОЛЕМИКИ—ПРЕДЛОЖЕНИЯ

Эжн Стшельчик, С новейших исследований об административной структуре государства восточных франков	657
--	-----

РЕЦЕНЗИОННЫЕ СТАТЬИ И РЕЦЕНЗИИ

Станислав Руссоцки — Свидетели или совместно решающие	669
Юзеф А. Геровски, Богуслав Лесьнодорски — О книге <i>Всеобща история XVIII в.</i>	675
Ежи Серчик — На рубеже истории	691
Рецензии	699
Хроника	767
In memoriam	779

TABLE DES MATIÈRES

LES VINGT CINQ ANS DE L'INSTITUT HISTORIQUE DE L'ACADÉMIE POLONAISE DES SCIENCES

Czesław Madajczyk — Contribution de l'Institut d'Histoire à la formation de la société	531
Henryk Samsonowicz — Les travaux géographico-historiques de l'Institut d'Histoire	543
Antoni Mączak — Les recherches quantitatives	547
Antoni Gąsiorowski — L'édition des sources par l'Institut d'Histoire (1953—1977)	553
Kazimierz Jasiński — Les réalisations de l'Institut d'Histoire dans le domaine des sciences connexes à l'histoire (1953—1977). Essai d'appréciation	563
Halina Chamerańska — Les publications bibliographiques des l'Institut d'Histoire	573

Kazimierz Pacuski — La Masovie et les luttes pour le pouvoir en Pologne à la charnière des XIII/XIV ^e s.	585
Adam Rutkowski — Les déplacements du roi Casimir le Grand et son système de gouvernement	605
Andrzej Wyczański — La condition du paysan était-elle mauvaise en Pologne au XVI ^e s.	627
Andrzej Skrzypek — Michał Bobrzyński en tant qu'organisateur de la science et éditeur de sources	643

REVUES — POLÉMIQUES — PROPOSITIONS

Jerzy Strzelczyk — Parmi les recherches récentes sur la structure administrative de l'Etat des Francs orientaux	657
---	-----

CRITIQUES ET COMPTES RENDUS

Stanisław Russocki — Témoins ou coresponsables ?	669
Józef A. Gierowski, Bogusław Leśnodorski — Un livre sur le Siècle des Lumières	675
Jerzy Serczyk — A la limite de l'histoire	691
Comptes rendus	699
Chronique	767
In memoriam	779

SPIS TREŚCI

DWUDZIESTOPIĘCIOLECIE INSTYTUTU HISTORII POLSKIEJ AKADEMII NAUK

Czesław Madajczyk — Wkład Instytutu Historii w kształtowanie społeczeństwa	531
Henryk Samsonowicz — Prace geograficzno-historyczne Instytutu Historii PAN	543
Antoni Mączak — Badania kwantytatywne	547
Antoni Gąsiorowski — Wydawnictwa źródłowe Instytutu Historii PAN (1953—1977)	553
Kazimierz Jasiński — Osiągnięcia Instytutu Historii PAN w zakresie nauk pomocniczych historii (1953—1977). Próba oceny	563
Halina Chamerska — Wydawnictwa bibliograficzne Instytutu Historii PAN	573

ROZPRAWY

Kazimierz Pacuski — Mazowsze wobec walk o władzę w Polsce na przełomie XIII/XIV w.	585
Adam Rutkowski — Objazdy i system rządzenia państwem przez Kazimierza Wielkiego	605
Andrzej Wyczański — Czy chłopu było źle w Polsce XVI wieku?	627
Andrzej Skrzypek — Michał Bobrzyński jako organizator nauki i wydawca źródeł	643

PRZEGLĄDY — POLEMIKI — PROPOZYCJE

Jerzy Strzelczyk — Z nowszych badań nad strukturą administracyjną państwa wschodniofrankijskiego	657
--	-----

ARTYKUŁY RECENZYJNE I RECENZJE

Stanisław Russocki — Świadkowie czy współdecydenci?	669
Józef A. Gierowski, Bogusław Leśnodorski — Książka o „Wiekach Świata!”	675
Jerzy Serczyk — Na pograniczu historii	691

K. Górski, Zakon Krzyżacki a powstanie państwa pruskiego — Jerzy Wyrozumski	699
---	-----

I. Sułkowska-Kurasiowa, Dokumenty królewskie i ich funkcja w państwie polskim 1370—1444 — Marceł Kosman	702
Hungary and Sweden. Early contactes, early sources — Janusz Ekes	704
Warszawa XVI—XVII — Andrzej Karpiński	706
Podróż królewicza Władysława Wazy do krajów Europy Zachodniej — Stanisław Grzybowski	709
M. Szczepaniak, Karczma, wieś, dwór — Marcin Kamler	711
J. Wodarski, Nasielenije Rossii w konce XVII — naczale XVIII wieku — Zenon Guldón	713
H. Mayer, Voltaire on war and peace — Krystyna Piechura	715
D. Beauvois, Lumières et société en Europe de l'Est: L'université de Vilna — Andrzej Zahorski	719
A. Kociszewski — Mazowsze w epoce napoleońskiej — Monika Senkowska-Gluck	724
J. Tulard, Napoléon ou le mythe du sauveur — Monika Senkowska-Gluck	725
B. Grześ, J. Kozłowski, A. Kramski — Niemcy w Poznaniu wobec polityki germanizacyjnej 1815—1920 — Przemysław Hauser	726
S. Kalembka, Prasa demokratyczna Wielkiej Emigracji — Stefania Sokółowska	729
A. Brożek, Polonia amerykańska 1854—1939 — Krzysztof Groniowski Przyjaźnie i antagonizmy. Stosunki Polski z państwami sąsiednimi w latach 1918—1939 — Stanisław Sierpowski	735
S. Pawłowski, A. Zieliński, Mazowiecki Związek Młodzieży Wiejskiej — Maria Mioduchowska	739
K. Fiedor, Bund Deutscher Osten w systemie antypolskiej propagandy — Andrzej Brożek	742
H. G. Lehmann, In Acht und Bann, Politische Emigration — Marek Andrzejewski	747
Istoriya wtorej mirowoj wojny 1939—1945, t. III, IV — Tadeusz Cieślak	749
J. M. Blum, V. was for Victory. Politics and American Culture During World War II — Przemysław Grudziński	754
Ars historica. Prace z dziejów powszechnych i Polski — Stanisław Bylina	756
K. Ślaski, Tysiąclecie polsko-skandynawskich stosunków kulturalnych — Edmund Cieślak	758
B. Bieńkowska, Staropolski świat ksiązek — Bogumiła Kosmanowa	760
Zur neueren Pietismusforschung, Hrsg. von Martin Greschat — Stanisław Salmonowicz	762
Tricet let výzkumu antiky v ČSRR: 1945—1975 — Tadeusz Kotula	764

KRONIKA

Przemiany osadnictwa wiejskiego na Pomorzu Zachodnim — Anna Borkiewicz-Celińska	767
Dwudziestopięćciolecie Instytutu Historii PAN — Stanisław Bylina	768
O działalności społecznej i politycznej Tadeusza Szturm de Sztrema (1892—1968) — Hanna Jędruszczak	771

Przedstawiciel Yad Vashem w Warszawie i w Oświęcimiu — T. J.	775
La religion populaire — Urszula Borkowska, Aleksandra Witkowska	775
Komunikat NDAP i PTH	776

IN MEMORIAM

Ilia Miller (1918—1978) — Stefan Kieniewicz	779
---	-----

LISTY DO REDAKCJI

O <i>Listach de Cachégo do Wacława Kaunitza</i> — Władysław Czapliński.	783
O dyplomacji hetmanów w dawnej Polsce — Wacław Zarzycki . . .	785
W odpowiedzi P. W. Zarzyckiemu — Zbigniew Wójcik	788

Cena zł 30,—

TYLKO PRENUMERATA ZAPEWNI REGULARNE OTRZYMYWANIE

KWARTALNIK A HISTORYCZNEGO

Warunki prenumeraty

Cena prenumeraty krajowej:

rocznie zł 120
półrocznie zł 60

Prenumeratę na kraj przyjmują Oddziały RSW „Prasa-Książka-Ruch” oraz urzędy pocztowe i doręczyciele w terminach:

- do dnia 25 listopada na styczeń, I-szy kwartał, I-sze półrocze roku następnego i na cały rok następny,
- do dnia 10 miesiąca, poprzedzającego okres prenumeraty na pozostałe okresy roku bieżącego.

Jednostki gospodarki uspołecznionej, instytucje i organizacje społeczno-polityczne składają zamówienia w miejscowych Oddziałach RSW „Prasa-Książka-Ruch”.

Zakłady pracy w miejscowościach, w których nie ma Oddziałów RSW oraz prenumeratorki indywidualni, zamawiają prenumeratę w urzędach pocztowych lub u doręczycieli.

Prenumeratę ze zleceniem wysyłki za granicę, która jest o 50% droższa od prenumeraty krajowej, przyjmuje RSW „Prasa-Książka-Ruch” Centrala Kolportażu Prasy i Wydawnictw, ul. Towarowa 28, 00-958 Warszawa, konto PKO nr 1531-71 — w terminach podanych dla prenumeraty krajowej.

Bieżące i archiwalne numery można nabyć lub zamówić we Wzorcowni Wydawnictw Naukowych PAN-Ossolineum-PWN, Pałac Kultury i Nauki (wysoki parter) 00-901 Warszawa oraz w księgarniach naukowych „Domu Książki”.

A subscription order stating the period of time, along with the subscriber's name and address can be sent to your subscription agent or directly to Foreign Trade Enterprise Ars Polona-Ruch, 00-068 Warszawa, 7 Krakowskie Przedmieście, P.O. Box 1001, Poland. Please send payments to the account of Ars Polona-Ruch in Bank Handlowy S.A., 7 Traugutt Street, 00-067 Warszawa, Poland.

Kwart. Hist. R. LXXXV, z. 3. lipiec—wrzesień 1978

Indeks 36310